

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-46>

УДК 339.562:341.241.8

ОПТИМІЗАЦІЯ УМОВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО КОНТРАКТУ З ВИКОРИСТАННЯМ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ТЕРМІНІВ INCOTERMS

OPTIMIZATION OF TERMS OF FOREIGN ECONOMIC CONTRACT USING INCOTERMS INTERNATIONAL COMMERCIAL TERMS

Козуб Вікторія Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0402-8508>

Бестужева Світлана Василівна

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9658-3500>

Kozub Viktoria, Bestuzheva Svitlana

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Стаття присвячена дослідженню еволюції розвитку базисних умов постачання Incoterms у міжнародній торговельній сфері для раціоналізації механізму дії зовнішньоекономічних контрактів суб'єктів міжнародного бізнесу на основі спрощення в складанні й узгодженні його позицій і статей, наданні допомоги контрагентам у пошуку рівноправних способів вирішення виникаючих розбіжностей, що влаштовують обидві сторони. Обґрунтовано, що правила Incoterms допомагають регулювати відносини внутрішньої та міжнародної торгівлі та можуть використовуватися в будь-якій редакції, узгодженої сторонами угоди, в тому числі і Правила Міжнародної торгової палати по використанню термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі в редакції 2020 року. Авторами проаналізовано переваги та недоліки застосування умов постачання всіх груп Incoterms для імпортера та експортера, що дозволяє гнучко використовувати їх для оптимізації умов зовнішньоекономічних контрактів.

Ключові слова: зовнішньоекономічний контракт, міжнародна торгівля, Incoterms, експорт, імпорт, оптимізація, умови.

The article is devoted to the study of the evolution of basic conditions of supply of Incoterms in the international trade sphere to rationalize the mechanism of foreign economic contracts of international business entities by simplifying and compiling its positions and articles, assisting counterparties in finding equal ways to resolve differences parties. The increase in international trade necessitates the unification of the rules of its implementation and the development of common terminology that can be used by counterparties and uniformly interpreted. This is especially important given the need to clearly define the place of transition of the risk of loss or damage to goods in foreign trade, the distribution of costs for insurance and delivery of goods. As a result, basic supply conditions have gradually developed in the practice of international trade, the most common example of which is Incoterms. Today, the basic conditions of supply are the basis for the formation of invoice, customs and initial value of goods crossing the customs border. The current socio-economic situation in Ukraine requires a new approach to a comprehensive study of the factors influencing the formation of the national standardization system, which depends on the foreign economic activity of a particular enterprise and its use of basic supply conditions. This highlights the need to study the peculiarities of the application of the basic conditions of supply of national actors in foreign economic activity. It is justified that the Incoterms rules help regulate the relations of domestic and international trade and can be used in any version agreed by the parties to the agreement, including the Rules of the International Chamber of Commerce on the use of terms for domestic and international trade in 2020. The authors analyze the advantages and disadvantages of applying the terms of supply of all Incoterms for importers and exporters, which allows them to be

flexibly used to optimize the terms of foreign trade contracts. It is proved that choosing the terms of delivery of goods you need to calculate the ratio of delivery costs – delivery time, depending on the mode of transport, which provides delivery of goods, in order to make management decisions, the most optimal in each case export-import operations. The choice of the basic condition of supply directly affects the pricing of the entity that carries out or intends to carry out foreign economic activity.

Keywords: foreign trade contract, international trade, Incoterms, export, import, optimization, conditions.

Постановка проблеми. Збільшення обсягів міжнародної торгівлі зумовлює потребу уніфікації правил її здійснення та вироблення єдиної термінології, яка може використовуватися контрагентами та однаково тлумачитися. Це набуває особливо важливого значення з огляду на потребу чітко визначити місце переходу ризику втрати чи пошкодження товару у зовнішньоторговельній операції, розподілу витрат на страхування та доставку товару. У зв'язку з цим у практиці міжнародної торгівлі поступово сформувалися базисні умови постачання, найбільш вживаними прикладом яких є Incoterms. Сьогодні базисні умови постачання покладені в основу формування фактурної, митної та первісної вартості товарів, що перетинають митний кордон.

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні потребує нового підходу до комплексного вивчення чинників, що впливають на формування національної системи стандартизації, від яких залежить зовнішньоекономічна діяльність конкретного підприємства та використання ним базисних умов постачання. Це актуалізує потребу дослідження особливостей застосування базисних умов постачання національними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним питанням та проблемам застосування базисних умов постачання та їх роль у формуванні ціни зовнішньоекономічного контракту суб'єкта ЗЕД присвятили свої дослідження як українські, так і зарубіжні дослідники: Т. Абрамцова, К. Антоненко, Н. Грущинська, М. Ларін, О. Легкий, О. Марцінковська, О. Целуйко, А. Саломон (A. Salomon), У. Шу-Мі (W. Shumin), М. Го-Сін (M. Guo-xin), та інші [3–16].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте питанням застосування Incoterms та визначення переваг і недоліків використання для імпортера та експортера приділяється недостатньо уваги у наукових дослідженнях.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є удосконалення теоретико-методичного забезпечення оптимізації умов зовнішньоекономічного контракту суб'єкта

господарювання на використання міжнародних комерційних термінів Incoterms.

Вклад основного матеріалу дослідження. Застосування міжнародних комерційних термінів Incoterms істотно раціоналізує механізм дії зовнішньоторговельного контракту на основі спрощення в складанні й узгодженні його позицій і статей, наданні допомоги контрагентам у пошуку рівноправних способів вирішення виникаючих розбіжностей, що влаштовують обидві сторони.

Розробка Incoterms (International Commercial Terms) була вперше задумана Міжнародною торговою палатою (International Chamber of Commerce, ICC) в 1921 році, а в 1923 році Комітет з торговельних термінів ICC за підтримки національних комітетів розробив перші шість правил для термінів: FOB, FAS, FOT, FOR, CIF і C&F, які стали попередниками майбутніх правил Incoterms. Перше видання правил Incoterms було опубліковано в 1936 році з метою надати комерсантам узгоджений набір міжнародних правил тлумачення найбільш часто використовуваних торгових термінів, що відображають найпоширеніші в міжнародній торгівлі комерційні умови [16].

Incoterms – документ, що має статус міжнародного нормативного акту, виданий у формі словника, який містить перелік термінів, найбільш широко використовуваних при укладанні договорів зовнішніх поставок, і вичерпних визначень до них. Його основне завдання – стандартизація та оптимізація умов міжнародних контрактів поставки для приведення їх у відповідність законам всіх країн-учасників договорів.

Правила Incoterms представляють собою скорочені за першими трьома літерами торгові терміни, які відображають підприємницьку практику в міжнародній поставці товарів. Вони призначені для використання торгових термінів в національній та міжнародній торгівлі і сьогодні діють у переважній більшості країн світу (рис. 1).

З плином часу комерційна практика і право зазнають змін, також з'являються нові види товарів, способи транспортування. У зв'язку з цим силами експертів ICC – юристів і комерсантів – правила переглядалися і оновлюва-

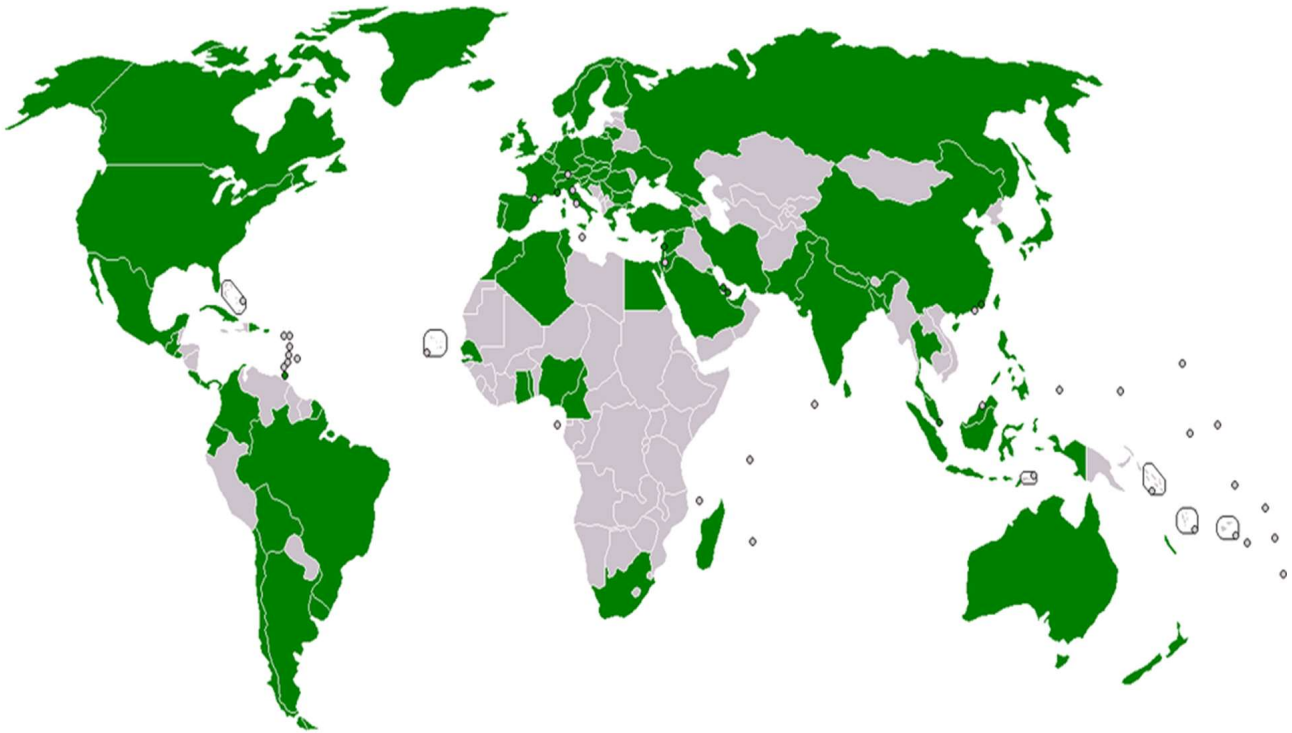

Рис. 1. Країни, в яких діють національні комітети Incoterms [6]

лися вже не раз, слідуючи за розвитком міжнародної торгівлі та відображаючи сучасну практику здійснення підприємствами угод купівлі-продажу. Поправки і доповнення до правил Incoterms були зроблені в 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000, 2010 та 2020 роках. Деякі суттєві зміни правил стосувалися наступного (табл. 1).

10 вересня 2019 р. було опубліковано новий, дев'ятий, випуск правил Incoterms 2020 р., який вступив в силу з 1 січня 2020 р. (видання ICC № 723). Нові правила Incoterms 2020 є оновленою версією правил Incoterms 2010 та були розроблені Комітетом експертів ICC, до складу якого увійшли юристи зі США, Великобританії, Франції, Туреччини, Німеччини, а також вперше представники Китаю та Австралії [5].

Мета перегляду діючих правил Incoterms полягала в тому, щоб їх максимально спростити, а також видалити зайві бази постачання, які можуть викликати плутанину і непорозуміння у їх використанні, роз'яснити всі умови постачання для експортерів та імпортерів з усього світу. Правила Incoterms не замінюють договір купівлі-продажу, а лише дозволяють скоротити його. Умови постачання Incoterms не визначають перехід права власності на товар, не вказують ціну за товар і спосіб оплати або наслідки порушення договору. Incoterms лише відображають розпо-

діл між продавцем і покупцем обов'язків і фінансових витрат, таких як: перевезення товару, його навантаження і розвантаження з транспортного засобу, митне оформлення, оплата податків, мита і зборів, страхування, а також перехід ризиків втрати чи пошкодження товару з продавця на покупця.

Отже, основні положення Incoterms чітко обумовлюють:

1) загальні обов'язки продавця (експортера) та покупця (імпортера) незалежно від конкретного базису постачання;

2) специфічні обов'язки продавця та покупця залежно від кожного конкретного базису постачання;

3) вид транспорту, що використовується;

4) момент переходу транспортних витрат з продавця на покупця за кожного базису постачання;

5) момент переходу ризику випадкової втрати або пошкодження товару з продавця на покупця за кожного базису постачання.

В даний час діють переважно правила тлумачення торгових термінів Incoterms в редакції 2020 року, проте можна продовжити використання правил Інкотермс більш ранніх версій. Особливістю Incoterms є розподіл усіх термінів на категорії шляхом використання першої букви як індикатора відповідної групи, до якої відноситься даний термін. В Incoterms 2020 також виділяють чотири групи правил

Таблиця 1

Зміни у застосуванні правил Incoterms [4; 7; 11; 12; 14]

Рік редакції	Зміни базисних умов постачання
1980 р.	був введений термін FCA для того, щоб надати термін для відображення поширеної на той час практики визнання пунктом передачі товару не «перехід через поручні судна» (як традиційно це було на умовах FOB), а в певній точці на суші до навантаження товару на борт судна, там, де товар в контейнері очікує морського перевезення або доставки різними видами транспорту.
1990 р.	доповнені розділи правил, що стосуються обов'язку продавця надати документи постачання; з'явилася можливість замість паперових документів надати електронні повідомлення (EDI), якщо сторони узгодили електронний спосіб комунікацій.
2000 р.	покладання на продавця за умовами FAS обов'язків з експортного митного очищення (раніше вони були покладені на покупця); встановлення обов'язку продавця на умовах FCA з навантаження товару на транспортний засіб, наданий покупцем, а також обов'язку покупця прийняти товар не розвантаженим в разі його доставки на транспортний засіб продавця.
2010 р.	скорочення термінів до 11 за рахунок того, що два нові терміни DAT і DAP замінили попередні DEQ, DAF, DES, DDU; розподіл умов постачання на дві широкі категорії за видом транспорту: доставка будь-яким видом транспорту (морський, автомобільний, повітряний, залізничний – EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP) та доставка по морю й внутрішнім водним шляхам (FAS, FOB, CFR, CIF); оновлення умов страхування вантажів і уточнення страхових зобов'язань термінів CIF та CIP з урахуванням виправлених Умов страхування вантажів (LMA/IUA) Інституту лондонських страховиків (Institute Cargo Clauses); надання нових зобов'язань, пов'язаних із забезпеченням безпеки операцій міжнародної торгівлі; внесення ясності щодо того, хто відповідальний за сплату витрат по зберіганню вантажів на терміналі (за умовами CIP, CPT, CFR, CIF, DAT, DAP); визнання й роз'яснення практики перепродажів (наприклад, множинний перепродаж товару під час транзиту), та внесення відповідних виправлень у терміни FCA, CPT, CIP, FAS, FOB, CFR і CIF; внесення виправлення щодо зберігання електронних даних, яке передбачає зобов'язання зберігати договірну документацію й дані незалежно від їхньої форми.
2020 р.	перейменування базису поставки DAT в умову поставки DPU (Delivered Named Place Unloaded / Доставка на місце вивантаження), який є єдиним терміном, що доручає продавцю розвантаження товару; зміни в умові постачання FCA, які дозволяють сторонам домовитися в договорі купівлі-продажу, що покупець повинен дати вказівку своєму перевізнику видати коносамент з бортовим записом продавцю; зміна рівня страхового покриття для терміна CIP, який тепер зобов'язує продавця застрахувати товар від всіх ризиків з максимальним страховим покриттям і страховою сумою не менше 110% від вартості товару; врахування можливості використання свого власного транспорту для доставки товарів або укладання договору перевезення; роз'яснення порядку митного оформлення товарів при експорті, імпорті та транзиті; розміщення в кожному правилі Incoterms «Пояснювальних приміток для користувачів» з детальним описом відповідних умов постачання.

базисних умов постачання товару (E, F, C і D). В основу цієї класифікації покладено два принципи: визначення обов'язків сторін відносно до перевезення товару, що поставляється, і збільшення обов'язків продавця від мінімальних до максимальних (табл. 2).

Таким чином, можна зробити висновок, що правила Incoterms допомагають регулювати відносини внутрішньої та міжнародної торгівлі та можуть використовуватися в будь-якій редакції, узгодженої сторонами угоди, в тому числі і Правила Міжнародної торгової палати

Таблиця 2

Угрупування міжнародних комерційних термінів в Incoterms 2020 [10]

Група умов	Базисні умови постачання та обов'язки продавця	
Група Е – зобов'язання продавця мінімальні і обмежуються наданням товару у розпорядження покупця	EXW – Ex Works (named place) Франко-завод (назва місця)	продавець зобов'язаний надати товар в розпорядження покупця на своєму підприємстві чи в іншому названому місці (на заводі, фабриці, складі тощо)
Група F – продавець зобов'язаний передати товар зазначеному покупцем перевізнику	FCA – Free Carrier (named place) Франко-перевізник (назва місця)	продавець зобов'язаний доставити товар, який пройшов митне очищення, зазначеному покупцем перевізнику до названого місця
	FAS – Free Alongside Ship (named port of shipment) Вільно вздовж борту судна (порт відвантаження)	продавець зобов'язаний виконати постачання та розмістити товар уздовж борта судна на причалі або на ліхтерах у зазначеному порту відвантаження.
	FOB – Free On Board (named port of shipment) Вільно на борту (порт відвантаження)	продавець зобов'язаний виконати постачання та перемістити товар через поручні судна в названому порту відвантаження
Група С – продавець зобов'язаний укласти договір перевезення, не приймаючи на себе ризик втрати або пошкодження товару або додаткові витрати внаслідок подій, що відбулися після відвантаження та відправлення	CFR – Cost and Freight (named port of destination) Вартість і фрахт (порт призначення)	продавець зобов'язаний організувати і оплатити перевезення без взяття на себе пов'язаних з ним ризиків, виконати постачання та перемістити товар через поручні судна в порту відвантаження
	CIF – Cost Insurance and Freight (named port of destination) Вартість, страхування і фрахт (порт призначення)	продавець зобов'язаний оплатити витрати, страхування і фрахт, необхідні для доставки товару в зазначений порт призначення, виконати постачання та перемістити товар через поручні судна в порту відвантаження
	CPT – Carriage Paid To (named place of destination) Фрахт / перевезення оплачені до... (назва місця призначення)	продавець зобов'язаний доставити товар названому їм перевізнику та оплатити витрати, пов'язані з перевезенням товару до названого пункту призначення
	CIP – Carriage And Insurance Paid To (named place of destination) Фрахт / перевезення та страхування оплачені до... (назва місця призначення)	продавець зобов'язаний доставити товар названому їм перевізнику, оплатити витрати, пов'язані з перевезенням товару до названого пункту призначення та забезпечити страхування від ризиків втрати чи ушкодження товару під час перевезення на користь покупця
Група D – продавець повинен нести всі витрати і ризики, необхідні для доставки товару до пункту призначення	DAP – Delivered At Point (named point of destination) Поставка в пункті (назва місця призначення)	продавець зобов'язаний доставити покупцеві товар, готовий до розвантаження з транспортного засобу, в узгодженому пункті зазначеного місця призначення
	DPU – Delivered Named Place Unloaded (named place of destination) Поставка на місце вивантаження (назва місця призначення)	продавець зобов'язаний доставити покупцеві товар та розвантажити його з транспортного засобу в узгодженому пункті зазначеного місця призначення
	DDP – Delivered Duty Paid (named place of destination) Поставка з оплатою мита (назва місця призначення)	продавець зобов'язаний надати товар у розпорядження покупця, що пройшов митне очищення і не був розвантажений із прибулого транспортного засобу в названому місці призначення.

по використанню термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі в редакції 2020 року. Тому в міжнародних контрактах купівлі-продажу при вказівці умови постачання необхідно точно вказати версію Incoterms, тобто посилання в контракті на Incoterms обов'язкове [10]. Застосування правил Incoterms в Україні передбачено пунктом 4 статті 265 Господарського кодексу України [2] та іншими законодавчими актами [1].

Проаналізуємо переваги та недоліки застосування умов постачання всіх груп Incoterms у випадку, коли резидент є імпортером (покупцем) та експортером (продавцем). Відповідну інформацію згрупуємо у табл. 3.

Базис EXW зворотний до базису DDP, тобто всі витрати несе не продавець, а покупець.

На умовах FCA продавець доставляє товар, який пройшов митне очищення, до зазначеного покупцем місця. Якщо не вказано, що поставка здійснюється в приміщенні продавця, то продавець не несе відповідальності за відвантаження і навантаження, і звісно митні платежі сплачує покупець. Базис постачання FCA Incoterms 2020 передбачає два можливих місця відвантаження продавцем товару. Перший варіант – це місце, що належить продавцю (наприклад: його склад, фабрика, магазин). Для продавця доставка вважається завершеною, коли товар фізично завантажений на транспортний засіб, вказаний покупцем. Другий варіант застосовується до зазначеного в договорі місця, яке не належить продавцю (наприклад: морський порт, термінал). У цій ситуації вважається, що відвантаження було здійснено після навантаження товару на транспортний засіб перевізника, оплаченого продавцем. При цьому вивантаження товару з транспортного засобу не є обов'язком продавця.

Умова FAS вважається здійсненою продавцем, коли товар розміщений уздовж борту судна на причалі або на ліхтерах в зазначеному порту відвантаження. Це означає, що з цього моменту всі витрати і ризики втрати або пошкодження товару повинен нести покупець. На продавця покладається обов'язок по митному очищенню товару для експорту. Однак, якщо сторони бажають, щоб покупець узяв на себе обов'язки по митному очищенню товару для експорту, то це повинно бути чітко обумовлено шляхом включення відповідного застереження до договору купівлі-продажу.

Поставка з використанням базису FOB вважається здійсненою продавцем, коли товар перейшов через поручні судна в назва-

ному порту відвантаження. Це означає, що з цього моменту всі витрати і ризики втрати або пошкодження товару повинен нести покупець. За умовами базису FOB на продавця покладається обов'язок по митному очищенню товару для експорту.

При експорті товарів за умови CIF всі ризики втрати чи пошкодження товару переходять, коли товар знаходиться на борту судна. Продавець зобов'язаний заключити договір і оплатити всі витрати і фрахт, необхідні для постачання до назначеного порту. При цьому якщо місцем відвантаження є порт призначення, то найбільше витрат нестиме продавець-резидент. Задля уникнення конфліктів сторонам рекомендується більш точне роз'яснення пункту призначення. Умова поставки CIF Інкотермс 2020 зазвичай використовується для морських перевезень вантажів навалом (сировина, мінерали і т.д.), вартість за кілограм яких дуже низька, і вимога страхування з максимальним покриттям значно підвищила б кінцеву ціну товару.

Базис CPT використовується для більш чим одного виду транспорту. Вона означає, що продавець передає товар покупцю в домовленому місці, якщо таке місце погоджене сторонами, і продавець зобов'язаний заключити договір перевезення і нести витрати перевезення, необхідні для поставки товару в зазначеному місці. Категорія CPT містить суперечні моменти, оскільки ризики і витрати переходять в двох різних місцях. Рекомендується більш детально укладати договір поставки товару, перехід ризиків та витрат, як для покупця так і продавця. А оскільки ми досліджували перехід ризиків та витрат до місця призначення, то витрати, які лягають на покупця-резидента – страхування, розмитнення.

Термін CIP використовується також у випадку використання більш, ніж одного виду транспорту. Поставка товару здійснюється в назначеному місці і згідно договору продавець зобов'язаний нести витрати за перевезення товару до місця призначення, витрати страхування, ризики та втрати під час перевезення покладаються на продавця. Умова поставки CIP Incoterms 2020 – це мультимодальний термін, який часто використовується для доставки промислових товарів, що можуть вимагати більш високого рівня страхового покриття.

При експорті товарів з використанням базису DAP вважається, що продавець виконав свої обов'язки, коли надав покупцеві товар. В рамках умови DAP доставка здійсню-

Таблиця 3

**Витрати резидента при укладання експортно-імпортного контракту
згідно торговельних термінів в Incoterms 2020 [8; 9; 13]**

Умова	Вид транспорту	Витрати покупця-резидента у випадку імпорту	Витрати продавця-резидента у випадку експорту
EXW	Всі види транспорту	Витрати на основне перевезення, постачання товару на митний термінал, страхування, митне очищення, оплата митних формальностей, мита, податків та зборів.	В назначеному місці надає товар
FCA	Морський, річковий	Витрати на розвантаження та навантаження, сплата митних платежів.	Витрати на основне перевезення, постачання товару до названого місця, страхування, митне очищення
FAS	Морський, річковий	Витрати на перевезення до основного місця призначення, розмитнення.	Витрати на перевезення до названого місця, страхування, митне очищення.
FOB	Морський, річковий	Витрати на перевезення до основного місця призначення, розмитнення.	Витрати на перевезення до названого місця, страхування, митне очищення.
CFR	Всі види транспорту	Витрати з відвантаження з основного транспорту, доставка товару до місця призначення, розмитнення, страхування	Витрати з упакування товару, завантаження на транспортний засіб, доставка до основного пункту завантаження, завантаження на основний транспортний засіб, перевезення товару
CIF	Всі види транспорту	Витрати з відвантаження з основного транспорту, доставка товару до місця призначення, розмитнення.	Витрати з упакування товару, завантаження на транспортний засіб, доставка до основного пункту завантаження, завантаження на основний транспортний засіб, перевезення товару, страхування
CPT	Всі види транспорту	Витрати зі страхування, розмитнення	Витрати з упакування товару, завантаження на транспортний засіб, доставка до основного пункту завантаження, завантаження на основний транспортний засіб, перевезення товару, відвантаження з основного транспорту, доставка товару до місця призначення.
CIP	Всі види транспорту	Витрати з розмитнення	Витрати з упакування товару, завантаження на транспортний засіб, доставка до основного пункту завантаження, завантаження на основний транспортний засіб, перевезення товару, страхування, вивантаження з основного транспорту, доставка товару до місця призначення
DAP	Всі види транспорту	Витрати з розмитнення.	Поставка товару на митний термінал, витрати на основне перевезення, страхування та розвантаження.
DPU	Всі види транспорту	Витрати з розмитнення, вивантаження товару	Поставка товару на митний термінал, витрати на основне перевезення та страхування.
DDP	Всі види транспорту	В назначеному місці забирає товар	Поставка товару на митний термінал, витрати на основне перевезення, страхування, митне очищення, оплата митних формальностей, мита, податків та зборів, доставка товару до місця призначення.

ється до вивантаження товарів – коли вони надані покупцеві на прибулому транспортному засобі і готові до розвантаження. При цьому більше витрат понесе продавець-резидент у випадку експорту, тобто витрати по доставці товару і його розвантаження в місці призначення, однак продавець не зобов'язаний здійснювати митні формальності.

Згідно з базисом поставки DPU продавець зобов'язується поставити товар на узгоджене місце призначення, несучи витрати на доставку товару, що дозволяє забезпечити більшу гнучкість у визначенні місця доставки товару. В свою чергу покупець зобов'язується забрати товар та розмитнити його. Правило DPU Incoterms 2020 є єдиним терміном, який доручає продавцю розвантаження товару.

При виборі базису поставки DDP продавець несе всі витрати і ризики, пов'язані з доставкою товару в місце призначення, і зобов'язаний виконати митні формальності, необхідні не тільки для вивозу, а й для ввезення, сплатити будь-які збори, що стягуються при вивезенні і ввезенні, і виконати всі митні

формальності. В свою чергу покупець просто забирає товар. Вся група умов D є вигідною для покупця, якщо в договорі буде прописано, що витрати не будуть відшкодовуватись або включатись у вартість товару.

Висновки. На основі вище наведеного можна зробити висновок, що обираючи умови постачання товару потрібно прорахувати співвідношення витрат на доставку – час доставки, що залежить від виду транспорту, яким передбачається доставка вантажу, з метою прийняття управлінського рішення, найбільш оптимального в кожному конкретному випадку здійснення експортно-імпортних операцій. Вибір базисної умови постачання прямо впливає на порядок ціноутворення суб'єкта господарювання, що здійснює або має намір здійснювати зовнішньоекономічну діяльність. У подальшому це дасть змогу більш гнучко адаптувати не тільки умови зовнішньоекономічних контрактів, а й зовнішньоекономічну стратегію суб'єкта господарювання з урахуванням його конкурентних переваг та тенденцій розвитку цільових зовнішніх ринків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Використання Інкотермс узаконено як на території України, так і поза її межами. Закон України від 05.07.2012 р. № 5060-VI від 14.08.2012. URL: <https://news.dtk.ua/state/zed/20095> (дата звернення: 25.03.2022).
2. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1475610185223025> (дата звернення: 25.03.2022).
3. Грущинська Н. М., Антоненко К. В. Incoterms як головний документ регулювання базисних умов поставки при управлінні експортно-імпортними операціями підприємства України з урахуванням європейських стандартів. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2009_1_14 (дата звернення: 30.03.2022).
4. Incoterms 2020: що змінилося? *Юридична Газета он-лайн*. 2020. № 9(715). URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshel/incoterms-2020-shcho-zminilosya.html> (дата звернення: 28.03.2022).
5. Інкотермс 2020 – ваш путівник по міжнародних нормах торгівлі. URL: <https://ua.kuehne-nagel.com/-/znannya/incoterms> (дата звернення: 30.03.2022).
6. Країни, в яких діють національні комітети Incoterms. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Incoterms_map.png (дата звернення: 29.03.2022).
7. Ларін М. Правила Incoterms-2010: практика застосування в ЗЕД контрактах. *Все про бухгалтерський облік*. 2016. № 30. С. 6–9.
8. Марцінковська О., Легкий О. Incoterms 2010 як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Економічний аналіз*. 2013. № 12(3). С. 265–268. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12\(3\)_58](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12(3)_58) (дата звернення: 28.03.2022).
9. Целуйко О. Базисні умови поставки (Правила Incoterms). *Практичне керівництво «Імпорт товарів і послуг: оформлення та облік»*. 2016. № 15. С. 12–17.
10. Терміни Інкотермс 2020 в Україні. *Офіційні публікації МТП*. URL: <https://incoterms2020.com.ua/terms> (дата звернення: 30.03.2022).
11. У чому різниця між Інкотермс 2010 и 2020? URL: <https://srl.com.ua/info/new-incoterms-2020-rules/> (дата звернення: 30.03.2022).
12. Salomon A. Formuły Incoterms 2010 w pracy spedytora międzynarodowego. *Zeszyty Naukowe Akademii Morskiej w Gdyni*. 2014. 87, 105–123.
13. See V. Incoterms and the exporter. URL: http://nolagemar.com/upload/download/doc/2012_06_05-09_57_01.pdf (дата звернення: 02.04.2022).

14. Shumin W (2011). Incoterms 2010: the new rules as flying shuttle between international trade and transportation. *Annual of China Maritime Law*, 1, 15. URL: http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTotal-ZGHS201101015.htm (дата звернення: 30.03.2022).
15. Guoxin M. (2013) Development Trend of Incoterms. *Taxation and Economy*, 6, 10. URL: http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTOTAL-SWYJ201306010.htm (дата звернення: 30.03.2022).
16. International Chamber of Commerce (2010). *History of the Incoterms rules*. URL: https://iccwbo.org/incoterms_history (дата звернення: 30.03.2022).

REFERENCES:

1. Vykorystannia Inkoterms uzakoneno yak na terytorii Ukrainy, tak i poza yii mezhamy [The use of Incoterms is legal both on the territory of Ukraine and abroad]. *Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 r. № 5060-VI14.08.2012*. URL: <https://news.dtk.ua/state/zed/20095> (accessed 25 March 2022).
2. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Economic Code of Ukraine] № 436-IV vid 16.01.2003. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print_1475610185223025 (accessed 25 March 2022).
3. Hrushchynska N. M., Antonenko K. V. Incoterms yak holovnyi dokument rehulivannia bazysnykh umov postavky pry upravlinni eksportno-importnyu operatsiiamy pidpriemstva Ukrainy z urakhuvanniam yevropeyskykh standartiv [Incoterms as the main document of regulation of basic conditions of delivery at management of export-import operations of the enterprise of Ukraine taking into account the European standards]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2009_1_14 (accessed 30 March 2022).
4. Incoterms 2020: shcho zminylosia? [Incoterms 2020: what has changed?]. *Yurydychna Hazeta on-lain*. 2020. 9(715). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/incoterms-2020-shcho-zminilosya.html> (accessed 28 March 2022).
5. Incoterms 2020 – vash putivnyk po mizhnarodnykh normakh torhivli [Incoterms 2020 – your guide to international trade standards]. URL: <https://ua.kuehne-nagel.com/-/znannya/incoterms> (accessed 30 March 2022).
6. Krainy, v yakykh diiut natsionalni komitety Incoterms [Countries where Incoterms national committees operate]. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Incoterms_map.png (accessed 29 March 2022).
7. Larin M. (2016) Pravyla Incoterms-2010: praktyka zastosuvannia v ZED kontraktakh [Rules of Incoterms-2010: practice of application in foreign trade contracts]. *Vse pro bukhhalterskyi oblik*, 30, 6–9.
8. Martsinkovska O., Lehkyi O. (2013) Incoterms 2010 yak instrument rehulivannia zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Incoterms 2010 as a tool for regulating foreign economic activity]. *Ekonomichnyi analiz*, 12(3), 265–268. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12\(3\)_58](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12(3)_58) (accessed 28 March 2022).
9. seluiko O. (2016) Bazysni umovy postavky (Pravyla Incoterms) [Basic terms of delivery (Incoterms Rules)]. *Praktychne kerivnytstvo «Import tovariv i posluh: oformlennia ta oblik»*, 15, 12–17.
10. Terminy Inkoterms 2020 v Ukraini. Ofitsiini publikatsii MTP [Terms of Incoterms 2020 in Ukraine. Official ICC publications]. URL: <https://incoterms2020.com.ua/terms> (accessed 28 March 2022).
11. U chomu riznytsia mizh Inkoterms 2010 y 2020? [What is the difference between Incoterms 2010 and 2020?]. URL: <https://srl.com.ua/info/new-incoterms-2020-rules/> (accessed 30 March 2022).
12. Salomon A. (2014) Formuły Incoterms 2010 w pracy spedytora międzynarodowego [Formulas Incoterms 2010 in the work of an international forwarder]. *Zeszyty Naukowe Akademii Morskiej w Gdyni*, 87, 105–123.
13. See V. Incoterms and the exporter. URL: http://nolagemar.com/upload/download/doc/2012_06_05-09_57_01.pdf (accessed 02 April 2022).
14. Shumin W (2011) Incoterms 2010: the new rules as flying shuttle between international trade and transportation. *Annual of China Maritime Law*, 1, 15. URL: http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTotal-ZGHS201101015.htm (accessed 30 March 2022).
15. Guoxin M. (2013) Development Trend of Incoterms. *Taxation and Economy*, 6, 10. URL: http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTOTAL-SWYJ201306010.htm (accessed 30 March 2022).
16. International Chamber of Commerce (2010) History of the Incoterms rules. URL: https://iccwbo.org/incoterms_history (accessed 30 March 2022).